

As I. Piddubna observes, preserving the stylistic nuances of zoonyms in translation requires balancing literal equivalence with cultural adaptation [9]. In animation, this process is further complicated by the need to align verbal elements with visual representation (dubbing), where the zoonym must correspond to the character's on-screen appearance.

The linguostylistic analysis of Zootopia demonstrates that zoonyms function as a multi-level system. Through metaphorical naming, ironic wordplay, and the animalization of idioms, the film constructs a narrative that is both accessible to children and intellectually engaging for adults. These linguistic strategies ensure that animal characters are perceived not as mere biological entities but as complex social archetypes.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bahan M. P. Connotative Zoonyms in Modern Linguistic Communication. Philological Studies. 2018. Vol. 12. pp. 51–57.
2. Dahl R. Fantastic Mr Fox. London: Puffin Books, 1988. 90 p.
3. James R. Children's Literature and Its Development through Names. Amsterdam: John Benjamins, 2014. 275 p.
4. Hapchenko O. V. Ethnolinguistic Aspects of Zoonymic Vocabulary. Linguistic Bulletin. 2015. No. 20. pp. 79–83.
5. Kryzhko O. A. Zoonyms as Markers of the Naïve Picture of the World. Scientific Notes. 2017. Vol. 154. pp. 72–76.
6. Berezovska I. M. Peculiarities of Using Proper Names in Children's Books. Kharkiv: Folio, 2012. 210 p.
7. Martseniuk O. O. Phraseological Units with a Zoonymic Component in English. Bulletin of LNU. 2016. No. 5. pp. 54–57.
8. Piddubna I. A. Translation of Zoonyms in Literary Texts: Strategies and Challenges. Issues of Literary Criticism. 2019. No. 98. pp. 112–120.

Данько Євгенія

здобувач першого рівня вищої освіти,

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Науковий керівник: Оницяк Г. В.,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЧОЛОВІКІВ У РОМАНІ ДЖ. Д. СЕЛІНДЖЕРА «НАД ПРІРВОЮ У ЖИТІ»

Актуальність дослідження зумовлена сучасними тенденціями в лінгвістичних та перекладознавчих студіях, де особлива увага приділяється культурно-специфічним одиницям мови та їхній адаптації в іншомовному середовищі [1; 2]. Фразеологізми як стійкі мовні конструкції несуть у собі не лише семантичне, а й прагматичне навантаження, відображають соціальні стереотипи, риси характеру та поведінкові моделі персонажів. Вивчення їхнього

перекладу дозволяє глибше зрозуміти, яким чином культурна ідентичність, гумор, емоційні та стилістичні відтінки передаються в іншій мові, а також виявити методи та стратегії адаптації мовних засобів у перекладі.

Аналіз наукових джерел показує, що одним із головних принципів перекладу таких фразеологічних одиниць є прагнення до функціональної еквівалентності, тобто збереження не лише буквально-семантичного значення, але й прагматичного, емоційного забарвлення, яке вони мають у вихідному тексті [1; 2; 4]. Перекладачі часто звертаються до адаптації фразеологізмів із використанням функціонально відповідних українських висловів, які можуть передати подібний комунікативний ефект у тексті перекладу, навіть якщо вони відрізняються формою чи етнічним походженням.

Мета дослідження полягає у вивченні особливостей перекладу фразеологізмів, що позначають чоловіків, у романі Дж. Д. Селінджера «Над прірвою у житті», а також у визначенні ефективних перекладацьких стратегій, які передають емоційне, стилістичне та культурне забарвлення оригіналу.

Завдання дослідження:

- визначити специфіку фразеологізмів із гендерною маркованістю на позначення чоловіків;
- проаналізувати перекладацькі трансформації, застосовані при передачі цих фразеологізмів;
- встановити способи відтворення чоловічих образів у перекладі;
- з'ясувати, як різні стратегії перекладу впливають на збереження юнацької експресивності та емоційного забарвлення мови героя.

Матеріалом дослідження слугують фразеологічні одиниці, що позначають чоловіків, з роману Дж. Д. Селінджера «The Catcher in the Rye» та їхні українські відповідники [3; 5].

У дослідженні застосовано наступні наукові методи: порівняльний аналіз (дозволив зіставити оригінальні фразеологізми та їхні переклади для виявлення мовних трансформацій і відмінностей у передачі емоційності та стилю); контекстуальний аналіз (допоміг визначити конкретну ситуацію вживання фразеологізму та його значення залежно від соціокультурного та психологічного контекстів персонажів); описовий метод (за його допомогою фіксувалися та були скласифіковані мовні одиниці та переклади за типами трансформацій).

Для відтворення фразеологізмів на позначення чоловіків українською мовою у романі, перекладач використав наступні перекладацькі прийоми:

1. Модуляція

“You take somebody old as hell, like old Spencer, and they can get a big bang out of buying a blanket” [5, с. 4] – «Отож можна бути таким, що аж порохня сиплеться, як-от цей каналія Спенсер, а доп'яв собі драну ковдру – і млієш від утіхи!» [3, с. 4]. У перекладі додано емоційний іронічний відтінок; переосмислено опис радощів старшої людини через чоловічий підлітковий погляд на дорослих.

2. Фразеологічний еквівалент

“It got on your nerves sometimes” [5, с. 4] – «Часом це аж на нерви діяло» [3, с. 5]. Переклад передає характерне для підлітка емоційне напруження. Така трансформація дозволяє читачеві відчувати внутрішнє роздратування Голдена, підкреслюючи його емоційний стан і темперамент.

3. Фразеологічний аналог

“I mean he didn’t hit the ceiling or anything” [5, с. 5] – «Тобто, я хочу сказати, не вибухав, у пляшку не ліз» [3, с. 5]. Використано фразеологічний аналог, який адаптує англійський вираз до української мови, зберігаючи його семантичний і стилістичний ефект. Переклад передає розмовну манеру героя, його підліткову експресивність і чоловічий стиль мислення.

4. Часткова нейтралізація

“I don’t give a damn, except that I get bored sometimes when people tell me to act my age” [5, с. 5] – «Мені на-це, певна річ, начхати, та коли хто-небудь береться мене повчати – мовляв, пора вже тобі поводитись як належить і т. ін., – на душі стає сумно-сумно» [3, с. 6]. У перекладі застосовано часткову нейтралізацію, що полягає в пом’якшенні грубої лайки “I don’t give a damn”. Водночас збережено чоловічий бунтівний стиль та емоційність підлітка. Переклад дозволяє відтворити почуття нудьги та внутрішнього протесту героя, одночасно адаптуючи текст до культурних норм української мови.

5. Локалізація

“He made a pot of dough in the undertaking business after he got out of Pencey” [5, с. 9] – «Закінчив школу і збив силу, грошви» [3, с. 10]. У перекладі збережений типовий для хлопчатого сленгу елемент хизування фінансовим успіхом, що є однією з форм самоствердження в середовищі молодих чоловіків.

6. Описовий переклад

“In every school I’ve gone to, all the athletic bastards stick together” [5, с. 24] – «В усіх школах, де я вчився, ті паскуди тягли один за одним руку» [3, с. 27]. У цьому прикладі через фразеологізм передано роль спорту як чинника формування тісних дружніх зв’язків між юнаками, а також відображено чоловічий аспект соціальної конкуренції, що є важливим елементом підліткової взаємодії.

Отже, аналіз показує, що використання різних стратегій дозволяє зберегти емоційне, стилістичне та культурне забарвлення оригіналу. Такі підходи допомагають передати особливості чоловічого сприйняття та поведінки персонажів, зберігаючи характерну для Голдена Колфілда юнацьку експресивність і соціокультурний контекст.

Перспективи подальших досліджень пов’язані з більш глибоким вивченням перекладу фразеологізмів у художніх текстах різних жанрів та культурних контекстів. Можна розширити дослідження, порівнюючи стратегії перекладу фразеологізмів, що описують чоловіків і жінок, для виявлення гендерних особливостей мови та емоційних відтінків персонажів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Болдирева А. Є. Переклад фразеологічних одиниць. Записки з романо-германської філології, 2024. Вип 2(53). С. 40-51. URL: [https://doi.org/10.18524/2307-4604.2024.2\(53\).323937](https://doi.org/10.18524/2307-4604.2024.2(53).323937) (дата звернення: 17.03.2026).
2. Венжинович Н. Ф. Особливості перекладу фразеологізмів з української мови англійською: навчально-методичний посібник для студентів філологічного факультету, ОП «Українська мова та література. Англійська мова та література». Ужгород: ПП Данило С. І., 2021. 104 с.
3. Селінджер Дж. Над прірвою у житті (Ловець у житті). URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printitzip.php?tid=133> (дата звернення: 25.03.2026).
4. Alwan A. W., Alaghbary G. S., Shamsan B. T. Idiomatic Expressions in Translation: The Case of J. D. Salinger's The Catcher in the Rye. ATRAS, 2025. Vol. 6. No. 1. P. 339-355.
5. Salinger J.D. The Catcher in the Rye. URL: <https://giove.isti.cnr.it/demo/eread/Libri/sad/Rye.pdf> (дата звернення: 25.03.2026).

Керечанин Наталія

*здобувач першого рівня вищої освіти,
Ужгородський національний університет*

*Науковий керівник : Глюдзик Ю. В.,
кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології*

**THE POETONYMIC SPACE OF THE TV SERIES “WEDNESDAY”
AS A REFLECTION OF CONTEMPORARY
ENGLISH SPEAKING CULTURE AND FEATURES
OF ITS TRANSLATION INTO UKRAINIAN**

Proper names are an integral part of our existence. The field of onomastics represents a significant area of research for scholars across many scientific disciplines. The study of the origin of proper names, their interconnection with worldview, cultural characteristics of humanity, as well as with the environment and its transformations continues to be the focus of linguistic research. Proper names are an important source of data about the past, serving as a kind of historical memory that reflects the events of the corresponding periods [1].

Onomastics, as an independent academic discipline, provides a comprehensive understanding of the patterns governing the origin and functioning of proper names. Its methodological framework encompasses the analysis of the structure and organizational principles of the onomastic domain, as well as the methods used to study it. Like other branches of linguistics, onomastics, in addition to general scientific and linguistic approaches, develops its own system of methods [3]. The structuring of the onomastic space is based on a multifaceted set of characteristics of proper names, including both general linguistic features and those specific to proper names. Poetonyms help define the identities and personalities of the characters. Each character has a unique name that summarizes their personality traits, strengths,